

การยาสูบแห่งประเทศไทย
Tobacco Authority of Thailand

รายงานผลการประชุมชาวไร่ โครงการพัฒนา ใบยาสูบอย่างยั่งยืน

ประจำปี 2569

www.thaitobacco.or.th

คำนำ

การยาสูบแห่งประเทศไทย (ยสท.) ยึดมั่นในการดำเนินงานบนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งใส และบริหารงานตามหลักการด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance) ควบคู่กับการมีธรรมาภิบาล ความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน ยสท. มีความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่องในการป้องกันและต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งนี้ ได้กำหนดนโยบายด้านการต่อต้านการทุจริต และประพฤติมิชอบ เพื่อให้คณะกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งผู้บริหาร พนักงาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภายนอก ได้แก่ ชาวไร่และผู้ป้อนอิสระ ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการดำเนินงานให้มีความโปร่งใส และสอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว ฝ่ายไวยา ได้ดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐวิสาหกิจของฝ่ายไวยา ประจำปีงบประมาณ 2569 โดยเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอก เข้ามามีส่วนร่วมในภารกิจหลักด้านไวยา ผ่านกระบวนการรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การร่วมพัฒนา และการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินการดังกล่าวสะท้อนถึงความมุ่งมั่นในการเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส ส่งเสริม การแข่งขันที่เป็นธรรม เสริมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และขับเคลื่อนความร่วมมือในการพัฒนา องค์กรให้ยึดมั่นในคุณธรรมและความโปร่งใสอย่างยั่งยืน

โครงการพัฒนาใบยาสูบอย่างยั่งยืน

ฝ่ายใบยา การยาสูบแห่งประเทศไทย เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ได้แก่ ชาวไร่ยาสูบและผู้บ่มอสิระ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามภารกิจหลักขององค์กร ผ่านโครงการพัฒนาใบยาสูบอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในทุกมิติ ทั้งการระดมความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการพัฒนา และการยกระดับศักยภาพทางการเกษตร ภายใต้แนวทางการดำเนินงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งเปิดรับฟังข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารและการปฏิรูปองค์กรให้สามารถเติบโตอย่างยั่งยืนในอนาคต

ฝ่ายใบยาเป็นหน่วยงานในกลุ่มภารกิจด้านใบยา มีหน้าที่หลักในการจัดหาใบยาสูบจากชาวไร่ยาสูบและผู้บ่มอสิระ ซึ่งถือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกที่สำคัญในฐานะต้นน้ำของห่วงโซ่อุปทาน โดยรับผิดชอบการจัดหาวัตถุดิบหลักสำหรับการผลิตบุหรี่ รวมถึงการพิจารณาจัดสรรโควตาการผลิตให้แก่ชาวไร่ยาสูบและผู้บ่มอสิระในสังกัดสำนักงานยาสูบส่วนภูมิภาค ตลอดจนการส่งเสริมการผลิตและรับซื้อใบยาตามโควตาที่กำหนดให้ได้คุณภาพและปริมาณตามเป้าหมาย เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการผลิตต่อไป

สำหรับแผนปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐวิสาหกิจของฝ่ายใบยา ประจำปีงบประมาณ 2569 มุ่งเน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกและพนักงานในสังกัด ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การเผยแพร่นโยบายด้านการต่อต้านการทุจริตควบคู่กับการปฏิบัติงาน การเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการป้องกันการทุจริต การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อและป้ายประชาสัมพันธ์ รวมถึงการจัดตั้งช่องทางรับฟังความคิดเห็น เช่น กล่องรับฟังความคิดเห็น ตลอดจนการจัดประชุมชาวไร่ ภายใต้โครงการพัฒนาใบยาสูบอย่างยั่งยืนของสำนักงานยาสูบส่วนภูมิภาค จำนวน 8 แห่ง ได้แก่ สำนักงานยาสูบเชียงราย สำนักงานยาสูบเชียงใหม่ สำนักงานยาสูบแพร่ สำนักงานยาสูบสุโขทัย สำนักงานยาสูบเพชรบูรณ์ สำนักงานยาสูบบ้านไผ่ สำนักงานยาสูบนครพนม และสำนักงานยาสูบหนองคาย

การดำเนินงานดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความโปร่งใส เปิดพื้นที่ให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ และยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงาน อันจะนำไปสู่การสร้างเชื่อมั่นและความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างยั่งยืน

ในปี พ.ศ. 2568 - 2569 มีชาวไร่ยาสูบและผู้บ่มอสิระในสังกัด รวมทั้งสิ้น 7,463 ราย โดยมีโควตาการผลิตรวมทั้งสิ้น 11.91 ล้านกิโลกรัม แบ่งตามประเภทใบยาได้ดังนี้

ที่	ประเภทใบยา	จำนวนชาวไร่	จำนวนโควตาการผลิต
1	ใบยาเวอร์จิเนีย	มีชาวไร่และผู้บ่มอสิระ จำนวน 1,840 ราย	4.41 ล้านกิโลกรัม
2	ใบยาเบอร์เลย์	มีชาวไร่ จำนวน 3,485 ราย	5.80 ล้านกิโลกรัม
3	ใบยาเตอร์กิช	มีชาวไร่ จำนวน 2,138 ราย	1.70 ล้านกิโลกรัม

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายที่กำหนด ฝ่ายใบยาได้มอบหมายให้สำนักงานยาสูบส่วนภูมิภาค ดำเนินการสร้างการรับรู้และเปิดโอกาสให้ชาวไร่ยาสูบและผู้บ่มอสิระมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยพัฒนาองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร อันจะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะปลูก รวมถึงการยกระดับคุณภาพและปริมาณผลผลิต เช่น การจัดประชุมชาวไร่ การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

แนวทางดังกล่าวเปิดโอกาสให้ชาวไร่ยาสูบและผู้บ่มอสิระได้แสดงความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา และนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ทั้งในการปลูกยาสูบและพืชชนิดอื่น ส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่น สร้างเกษตรกรที่มีศักยภาพ และสามารถปรับตัวให้ทันต่อบริบทของการเกษตรสมัยใหม่ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันทั้งต่อเกษตรกรและการยาสูบแห่งประเทศไทยในระยะยาว

การประชุมชาวไร่ “โครงการพัฒนาไวยาสุบอย่างยั่งยืน”

แนวการดำเนินงาน : สำนักงานยาสูบส่วนภูมิภาคได้ดำเนินการจัดการประชุมชาวไร่ภายใต้โครงการพัฒนาไวยาสุบอย่างยั่งยืน โดยกำหนดจัดกิจกรรมระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2568 ถึงเดือนสิงหาคม 2569 ในพื้นที่สำนักงานยาสูบส่วนภูมิภาค จำนวน 8 แห่ง ได้แก่ สำนักงานยาสูบเชียงใหม่ เชียงราย แพร่ สุโขทัย เพชรบูรณ์ บ้านไผ่ นครพนม และหนองคาย

จำนวนผู้เข้าร่วม : การประชุมดังกล่าวมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ได้แก่ ชาวไร่ยาสูบและผู้บ่มอิสระ เข้าร่วมรวมทั้งสิ้น 7,463 ราย

วัตถุประสงค์ : เพื่อชี้แจงนโยบายการผลิตไวยาสุบในแต่ละฤดูกาลผลิต และนโยบายการรับซื้อไวยาสุบ รวมทั้งเป็นเวทีในการระดมความคิดเห็น เปิดโอกาสให้ชาวไร่ยาสูบและผู้บ่มอิสระ มีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็น ปัญหา และอุปสรรค ตลอดจนสรุปผลการดำเนินงานของชาวไร่ เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การฝึกอบรมชาวไร่

รายงานผลการประชุมชาวไร่ “โครงการพัฒนาไวยาสูบอย่างยั่งยืน”

1. ประเด็นหรือเรื่องในการมีส่วนร่วม

การดำเนินงานภายใต้โครงการพัฒนาไวยาสูบอย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้แจงนโยบายการผลิตไวยาในแต่ละฤดูการผลิต และนโยบายการรับซื้อไวยา พร้อมทั้งเปิดเวทีให้ชาวไร่ยาสูบและผู้บ่มอิสระ ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ระดมข้อเสนอแนะ สะท้อนปัญหาอุปสรรค และร่วมสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงานขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

2. สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

สำนักงานยาสูบส่วนภูมิภาคทั้ง 8 แห่ง ได้ดำเนินการจัดประชุมและฝึกอบรมชาวไร่ ประจำปีงบประมาณ 2569 ในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2568 ถึงเดือนสิงหาคม 2569 โดยมีชาวไร่ยาสูบและผู้บ่มอิสระ เข้าร่วมกิจกรรมรวมทั้งสิ้น 7,463 ราย

3. ผลการดำเนินงานจากการมีส่วนร่วม

3.1 ด้านการพัฒนาศักยภาพเกษตรกร

- ชาวไร่ได้รับองค์ความรู้และสามารถปรับตัวเพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตของตนเอง
- มีการทบทวนและเสริมสร้างความเข้าใจในกระบวนการเพาะปลูกยาสูบอย่างถูกต้อง

3.2 ด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

- เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปลูกยาสูบและพืชอื่น
- ส่งผลให้ผลผลิตมีคุณภาพและประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

3.3 ด้านการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

- เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างเกษตรกรและหน่วยงาน
- มีการแสดงความคิดเห็นและเสนอข้อเสนอแนะ รวมถึงสะท้อนปัญหาอุปสรรค และข้อมูลที่ได้รับ

ถูกนำไปใช้ประกอบการปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานของ ยสท.

4. การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน

4.1 ประเด็นปัญหา/อุปสรรค

- แนวโน้มการบริโภคยาสูบที่ลดลง ส่งผลกระทบต่อปริมาณความต้องการและรายได้ของเกษตรกร อาจก่อให้เกิดความไม่มั่นคงและไม่ยั่งยืนในอาชีพการปลูกยาสูบในระยะยาว

4.2 ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนา

จากการรับฟังความคิดเห็นและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน พบข้อเสนอแนะสำคัญ ดังนี้

- ควรพัฒนาและใช้ศักยภาพทางการเกษตรขององค์กรและเครือข่ายเกษตรกรให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ ทักษะ และความชำนาญด้านการเกษตร เพื่อรองรับการทำเกษตรที่หลากหลาย

หลากหลาย

- สนับสนุนการปลูกพืชทางเลือกหรือพืชที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มรายได้และลดความเสี่ยงจากการพึ่งพายาสูบเพียงอย่างเดียว

ทั้งนี้ ภายหลังจากยกฐานะเป็นการยาสูบแห่งประเทศไทย ซึ่งมีกฎหมายรองรับในการดำเนินการกิจการที่เกี่ยวข้องกับยาสูบและพืชอื่น ทำให้องค์กรสามารถขยายบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การดำเนินงานดังกล่าวช่วยให้การกำหนดนโยบายมีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่และความต้องการของเกษตรกรมากยิ่งขึ้น เกิดการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ และสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจเชิงบริหาร เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นและความร่วมมือระหว่างองค์กรกับเกษตรกรในระยะยาว

จัดทำโดย

กองมาตรฐานใบยา ฝ่ายใบยา
การยาสูบแห่งประเทศไทย

